

Folketingets Social- og Indenrigsudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sm@sm.dk

Sagsnr.
2021-391

Doknr.
381947

Dato
08-02-2021

Folketingets Social- og Indenrigsudvalg har d. 11. januar 2021 stillet følgende spørgsmål nr. 205 (alm. del) til social- og ældreministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Trine Torp (SF).

Spørgsmål nr. 205:

”Vil ministeren i forlængelse af bl.a. den seneste tragiske sag med et dødsfald på et bosted i Fårevejle lige før nytår, og det forestående arbejde med en ny ti-årsplan for psykiatrien, oplyse, hvordan kommuner, regioner og tilsynsmyndigheder sikrer at:

- der er tilstrækkelig med uddannet og faglig kompetent personale til stede på de sociale bosteder hele døgnet, og hvordan kommuner og regioner registrerer og offentliggør personalesammensætningen på deres botilbud,
- der er garanti for kompetenceudvikling i de faglige metoder, der arbejdes med, og der sikres løbende supervision på de enkelte bosteder, herunder vidensdeling, sparring og dokumentation samt sikring af klare retningslinjer, så man bl.a. er med til at forebygge voldsomme episoder til skade for beboere og ansatte,
- sammensætningen af beboere på bostederne er så tilpas harmonisk, at beboerne trives, så man dermed nedsætter risikoen for udadreagerende -og selvskadende adfærd,
- der gives hjælp til beboere på botilbud, som oplever voldsomme episoder med udadreagerende- og selvskadende medbeboere, og der foretages en risikovurdering af de enkelte tilbud, så det sikres, at der ikke er risiko ved at arbejde alene?”

Svar:

Det er et ledelsesmæssigt ansvar på det enkelte botilbud at sikre de ansattes sikkerhed, herunder at der er de fornødne personalemæssige kompetencer og ressourcer, og at ingen medarbejder arbejder alene, hvis det ikke er forsvarligt. Det indgår heri, at ledelsen løbende skal sikre, at de personalemæssige kompetencer matcher den aktuelle beboersammensætning, og om der er behov for kompetenceudvikling.

Om der er de rette kompetencer, indgår i socialtilsynets driftsorienterede tilsyn og socialtilsynets kvalitetsbedømmelse af tilbuddene.

Socialtilsynets vurdering af kompetencerne i tilbuddene er et fagligt skøn, hvor socialtilsynet blandt andet skal vurdere, i hvilket omfang tilbuddets medarbejdere har de faglige, relationelle og personlige kompetencer, der er nødvendige i forhold til tilbuddets målsætninger og målgruppe, de metoder, som tilbuddet anvender, samt borgernes aktuelle behov.

Til brug for vurderingen anvender socialtilsynet kvalitetsmodellen. Det indgår i denne, at kompetencer både omfatter uddannelse, opdateret viden og erfaring med målgruppen og tilbuddets metoder. Kompetencer omfatter således ikke udelukkende uddannelse, men også det, at medarbejderne løbende holder sig opdateret på det faglige område, der er relevant i forhold til det pågældende tilbuds målgruppe og de anvendte metoder.

Det er de enkelte tilbud, der registrerer og offentliggør personalesammensætningen på tilbuddet.

Tilbud omfattet af tilbudsportalsbekendtgørelsen, herunder alle tilbud omfattet af socialtilsynet, skal således på Tilbudsportalen oplyse antallet af medarbejdere og deres arbejdstimer fordelt efter deres primære arbejdsfunktion. Medarbejderne skal placeres efter arbejdsopgaver og ikke efter uddannelse eller titel. Arbejdsfunktionerne følger Danmarks Statistiks klassifikationer og er således opdelt på 12 kategorier, som fx ledelse, sygeplejerskearbejde, socialrådgivningsarbejde og pædagogisk medhjælp. Oplysninger om medarbejdersammensætningen er kun synligt for socialtilsynet.

Ud fra de indberettede faggrupper og antal timer skal tilbuddet desuden angive, hvor mange af disse timer der er borgerrettede. På baggrund af dette beregnes normeringen af borgerrettede timer pr. plads pr. faggruppe, og denne oplysning er offentlig tilgængelig på Tilbudsportalen.

Den visiterende kommune har ansvaret for og beslutter, hvordan den skal planlægge og udføre sine opgaver på det sociale område. Og kommunen er forpligtet til at sikre, at hjælpen tilrettelægges på en sådan måde, at borgeren får opfyldt sit behov for støtte og hjælp. Det er således den visiterende kommunes ansvar at sikre, at botilbuddet kan imødekomme borgerens behov for støtte og hjælp. Samtidigt er det botilbuddets ansvar at sige fra, hvis det vurderer, at der aktuelt ikke er det rette match mellem botilbuddet og borgeren.

Der er gennem flere år iværksat tiltag på området med henblik på at forhindre voldsepisoder på botilbud mv. Både undersøgelse af risikofaktorer, metodeudvikling af voldsforebyggende tilgange i socialpsykiatrien og tiltag af mere strukturel karakter som oprettelsen af 150 særlige pladser målrettet en særligt udsat gruppe af borgere med svære psykiske lidelser og særlige sociale problemer, som vurderes at være i risiko for at blive til fare for andre.

Socialstyrelsen har i 2017 udgivet nationale retningslinjer for forebyggelse af voldsepisoder på botilbud og boformer for hjemløse. Retningslinjerne har til formål at skabe øget trivsel og tryghed for borgere og medarbejdere og indeholder anbefalinger til, hvordan man forebygger, håndterer og lærer af voldsomme episoder samt skaber faglige og organisatoriske rammer, der understøtter det voldsforebyggende arbejde. Der er ligeledes udviklet en række redskaber, der understøtter brugen af de nationale retningslinjer.

I forlængelse af Aftale om satspuljen på sundhedsområdet for 2019-2022 er der iværksat en række initiativer, der har til formål at styrke indsatsen og kvaliteten i socialpsykiatrien. Formålet med initiativerne er at understøtte et bredt kvalitets- og kompetenceløft af socialpsykiatrien gennem seks delinitiativer.

Det indgår i delinitiativerne, at der udvikles et indsatskatalog om god kvalitet på botilbud for borgere psykiske vanskeligheder efter servicelovens §§ 107 og 108, at der ud-

vikles guidelines til god faglig ledelse og etableres ledernetværk blandt ledere af socialpsykiatriske tilbud, der skal støtte lederne i at stå i spidsen for udviklingen af tilbudene, og at der udbydes et kursuskatalog med videnskursus, praksiskursus og e-learning inden for centrale kvalitetstemaer til ledere og medarbejdere i socialpsykiatrien.

Et andet vigtigt initiativ er Socialstyrelsens indsatssteam, der har til formål at hjælpe botilbud og boformer for hjemløse med at forebygge voldsepisoder. Indsatssteamet skal også støtte forvaltninger i kommuner og regioner i at planlægge det voldsforebyggende arbejde i kommunen, regionen eller på de private sociale tilbud. Indsatssteamet har desuden i samarbejde med Arbejdstilsynet i 2018 undervist de fem regionale sociale tilsyn i de nationale retningslinjer.

Med aftalen om reserven på socialområdet for 2021-2024 har der været enighed om at afsætte midler til, at Socialstyrelsens indsatssteam i 2021 og 2022 kan fortsætte med at hjælpe endnu flere botilbud med at forebygge vold. Der er således allerede en lang række regler, rammer og initiativer, der er med til at sikre, at tilbuddene til stadighed har den rette kvalitet og de rette kompetencer, og at der arbejdes struktureret på at forhindre voldsepisoder. Den ærlige erkendelse er, at vi ikke har gjort det godt nok. Området har desværre været underprioriteret i alt for mange år, og derfor kræver det en stor indsats at få den negative udvikling vendt.

Desuden har regeringen igangsat arbejdet med en 10-års plan for psykiatrien. Sundhedsstyrelsen er sammen med Socialstyrelsen i gang med at udarbejde et status- og udfordringsbillede for det samlede psykiatriområde, som vil danne grundlag for de kommende drøftelser af 10-års planen.

Regeringen er endvidere ved at se på en model for en ændret ansvarsfordeling for mennesker med psykiske lidelser og samtidigt misbrug - også kaldet dobbeltbelastning. Det er et vigtigt skridt på vejen til en bedre psykiatri, for netop de dobbeltbelastede har i særlig grad lidt under delt behandlingsansvar mellem kommune og region og oplevet at falde mellem to stole eller få en usammenhængende og utilstrækkelig hjælp.

Samtidig har vi gang i en historisk stor evaluering af det specialiserede socialområde. Den skal være grundlag for en specialeplanlægning, som vi kender fra sundhedsområdet, og som skal sikre rette specialiserede indsatser af god faglig kvalitet for borgerne. Der skal bl.a. ses på, om der er de rigtige tilbud til borgere med forskellige behov.

Regeringen har også i to på hinanden følgende økonomiaftaler løftet vedfærden i kommunerne med mere end 3 mia. kr.

Jeg er meget optaget af at styrke det voldsforebyggende arbejde, og jeg mener som nævnt herover ikke, at vi er kommet i mål trods de mange initiativer i de forgangne år. Jeg har derfor ud over ovenstående større strukturelle indsatser sat mit ministerium i gang med at se på nye løsningsmuligheder. Og jeg vil også se på, hvad både redegørelsen fra socialtilsynet og viden fra Arbejdstilsynet giver anledning til.

Med venlig hilsen

Astrid Krag